

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:		Spisujú a vydávajú:	Reakcia a vydavateľstvo: V Budapešti VIII. ker., Práter-úlica 44.
Na celý rok	2 zl. — kr.	MIKULÁŠ LEPSÉNYI	sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Na pol roka	1 > — >	a GERHARD NÉMETH.	Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.
Na štvrt roka	— > 60 >	Hlavný spolupracovník:	
Jednotlivé číslo 4 kr.		FRANTIŠ BLESZKÁNY.	

Otec liberálov.

Páni liberálni ablegáti majú teraz svobodný čas, majú vakácie. Je pravda, že vakácie narobia si sami, kolkoľvek len chcú. Veď známo je, že pri pojednávaní priemyslu a hospodárstva na sneme, sotva 40 ablegátov za hodné držalo isť do snemu, a predsa vyše 400 ích požíva povýšený plat ablegátsky. Ani nemohly sa porady vydržiavať, tak ích málo chodilo na snem, keď o roľníctve bola reč. Keď si ale plat povyšovali páni ablegáti, nuž vtedy, pravda, prišlo ích viac hlasovať.

Teda páni ablegáti majú teraz vakácie. Prišli domov medzi voličov svojích. Niektorí síce meškajú ešte v Pešti a čakajú „statočných Slovákov,“ aby ích mohli zaviesť na výstavu pozreť si „vodostrek“ a potom urobia im „prekvapenie“ v ľudovej kuchyni; predložiť im rozkážu porciu gulášu a namerať im dajú z „pivostreku.“ Takto odbaviť chcú voličov svojích. Na miesto účtovnej reči, predložia ím piva a gulášu.

Ono je to aj príjemnejšie, pri guláši sedieť, jako isť do okresov, navštíviť voličov a potom pochodiť, jako pán ablegát Michal Zsilinszky pochodiť v Detve. Rozhorčený ľud detvánsky kameňmi hnal ablegáta svojho. To je veru neprijemné. Lepší je na výstave guláš a pivové

prekvapenie, nežli prekvapenie kameňmi. — Detvanov čin neschvalujeme. Ľudová strana nechce bojovať kameňmi, lež zásadami zdravého rozumu, pravej svobody a nábožnosti. Veď i

pán minister Wiasics riekol nedávno v Pešti pred učiteľmi, že: Najväčšia sila štátu je pravá nábožnosť. Len to je divno, že na sneme bránil svobodu beznáboženstva.

Teda ľudová strana nesmie bojovať kameňmi, ani násilnstvom. jaké ukázali liberáli vo Felednázi a vo Vašvári. Nahuckali nezrelých židovských papľuchov vo Vašvári 5. júla a pán slúžny potom zakázal shromaždenie ľudovej strany. Vopred to bolo tak vyhútané. Keď ani v kláštore dominikánskom nedovolil slúžny reči držať proti svojmu prvšiemu dovoleniu, ľud rozhorčil sa. Hlavný slúžny ušiel medzi bajonetmi žandárov a podslúžneho ľud maďarský rozhorčený vyzauškoval. Predseda gr. Ešterházy tíšil ľud

a napomínal, aby ticho išiel domov a aby ukiazať cnosť trpezlivosti. Hľa, takto búri ľud strana ľudová, keď ho k tichosti a trpezlivosti napomína!

Teda detvánski Slováci kamením, a dolnozemsí spoluobčania a bratia naši Maďari zase

Náš pápež Lev XIII. pri pišacom stole.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

zaučami zastávať chcu práva svoje proti liberálom. Smutno, veľmi smutno, že ľud rozhorčený už k takýmto prostriedkom siaha. To my neschvaľujeme, trebárs dobre vieme, kto ľud jak slovenský, tak i maďarský do rozhorčenia a do zúfania ženie. Smutno by to bolo, keby v Uhorsku už len v kameňoch a v zauškovani nájst mohla sa pomoc proti nesvedomitému šlapaniu práv občianskych.

Lež, vráťme sa k otcovi liberálov? Kto je to? My myslíme, že ocom a sploditeľom terajších liberálov je Koloman Tisza, ktorý je tiež teraz na vakáciach a nedávno v Naďvárade účtovnú reč držal pred voličmi svojimi. Jeho reč vo výfahu priniesol i ten nový „Opravd. Kresťan.“ Len to je chyba, že z výfahu len tie slová Tiszové vynechal, vytiahol, ktoré znely o jakýchsi „neschopných ministroch.“

Neschopní ministri nepáčia sa „opravdo. Kresťanovi,“ preto hlboko mlčí o nich. Pán „Opravdový“ vraj len svetlo rozširuje, preto vynechal z reči Tiszovej tých „neschopných ministrov.“ On, pán „Opravdový,“ každého „čla zásluh honoruje,“ preto krivdilo sa mu spomenúť kráľovské vyznačenie Agliardiho, vyslanca pápežového. Pán „Opravdový“ miluje pravdu, bojuje a seká proti „mámeniu“ vraj ľudu slovenského, preto pýsal o takých slovách arcikniežaťa Fridricha, ktoré slová povedané nikdy neboly. On je „opravdový“ kresťan, preto vyslal Kristá s Mojžišom a Eliašom do neba už s hory Tábor, a až o mesiac uznal, že sa mu faktor pomýlil a vraj „náhodou“ nepravý obraz dal do stroja.

Dobre si zapamätajte Slováci tieto slová pána „Opravdového.“ V jeho novinkách sú teda také faktori, ktorí „náhodou“ sa mýlia s obrazmi nepravými a ten pán, čo opisoval na ostatnej strane ten nepravý obraz, ten sa tiež „nahodou“ pomýlil a „náhodou“ držal Mojžiša za anjela, odtisk obrazu „náhodou“ nevidel a „náhodou“ o na nebe vstúpený Krista písal.

Nuž i z reči Tiszovej »náhodou« vynechal „neschopných ministrov“ a ich „intriguy“ (podvody) o ktorých pán Tisza vyprával. Uverime mu, že i teraz faktor „náhodou“ sa mu pomýlil; ten faktor pomýlil sa pánu „Opravdovému,“ ktorý faktor pánom liberálom dávno dobrú noc, povedal, totižto faktor pravdy a svedomitosti.

Faktor pána „Opravdového“ len ľudovú stranu nevynechá nikdy. Obraz ľudovej strany sám namaľuje, pri tomto obraze „náhodou“ sa nepomýli, leby vždy jedno a to isté o nej maľuje, že je ona nebezpečná, buričská a „naj-

v ýš nevlastenecká.“ Takýto obraz náhodou“ maľovali s rečou Tiszovou. Toto bola tá štetka, ktorou omaľovať chcel pán „Opravd. ľudovú stranu, a nezbadal, že je on len „opravdovým“ fušerom, ktorý na miesto podareného obrazu „statočným, bodrým“ jeho Slovákom „opravdovú“ mazaninu a luhaninu predložil.

Pán „Opravdový“ písal, že Tisza „veľké zásluhy“ si vydobil o rozkvet našej vlasti milej. Nuž zapamätajte si drahí rodáci to, čo teraz čítať budete. Budú to slová nie naše, lež novín „Magyarország,“ ktoré nepatria k ľudovej, lež ku krajno-favičiarkej strane. Tieto noviny v č 176 takto „uznávaly zásluhy“ otca liberálov, p. Tiszu:

„ . . . Pätnásročné panovanie Kolomana Tiszu tvorí jednu z tých najzplatočnejších dôb našej historie. Táto shumplovala stoličnú samosprávu, táto utvorila moc hlavných županov, . . . táto rozširovala chorobu titulov a táto vstúpila servilismus (pätolizačstvo) do úradov. A človek, ktorého každá myšlienka a každý čin smeroval len na to, aby dostal moc do svojich rúk, človek ten vystupuje ako apoštol svobodomyseľnosti a svobody. . . Tisza urobil falšovanie volieb systemom (poriadkom,) on sriadil úradný kortešský apparát, on založil kassu strany na zakupovanie, on urobil vojsko a žandárov rozhodujúcim činiteľom pri voľbách.“

„Šliapať zákon, upotrebiť každú zbraň zkaženosti a násilia, prenasledovať protivníka v majetku a cti, podporovať pajtášov vo gšeftoch a zatref, keď bolo zle: toto bol poriadok (system) Kolomana Tiszu, pomocou ktorého utvoril stranu a udržoval ju ako fundament svojho pántva. . . A on opovažuje sa hovoriť, že zákony neboly nikdy tak zachovávané, ako od r. 1867. Kto mu to uverí? . . . Vo vnútornej správe nikdy nerobilo sa viac protizákonnosti, ako odtedy, čo Tisza dostal sa k moci. . . Odtedy nežijeme pod ochranou zákona, ale pod zákonom moci. . . A potom tento človek opovažuje sa hovoriť a obviňovať, že sú ľudia, ktorí rozsievajú nespokojnosť v krajine. Ano ovšem, nespokojnosť je tu. . . Ale koho je to dielom? . . . Veru, veru Koloman Tisza nech sa dá na pokánie a nech sype popol na svoju hlavu, lebo všetko zlo je výsledkom toho všetko nivočiaceho poriadku, ktorý on utvoril.“

Takto vymaľoval „Magyarország“ toho otca liberálov. Nech ide pán „Opravdový“ do školy k „Magyarország“ učiť sa maľovať, veď noviny „Magyarország“ sú tiež z tej kompánie, ktorá nesúhlasí s ľudovou stranou.

Dobre zapamätajte si Slováci tento obraz otca liberálov. My sme ho namaľovali a predsa akoby sa nám čosi páčilo na ňom; ba tuším toho tatíka liberálov ani ľudová strana nebola by lepšie namaľovala. My celkom spokojní sme s touto maľovkou.

A o tomto tatíkovi liberálnej strany pán faktor z „Opravdovej“ písal, že si veľké zásluhy vydobil o rozkvet našej milej vlasti! „Tento tatík liberálov ukazoval vraj prstom na ľudovú stranu, lebo vraj „každý vie, že je toto na najvyšš nevlastenecká strana.

Nuž nech Pán Boh chráni vlasť našu od bohatých „opravdových“ vlasteneckých ablegátov, ktorí zo samej lásky k vlasti nedarujú svoju 8000 zl. pensiu chudobným voličom. A vy milí rodáci rozmyšľajte nad tým, kto má pravdu, či pán „Opravdový“ a či „Magyarország.“

Možno, že „náhodou“ i „Magyarország“ zostane „na najvyšš nevlasteneckým!“, lebo „opravdový“ faktor seká sa musí za otca liberálov. Veď každý opravdový syn seká, rúbe sa za svojho tatíka.

Teraz už viete, ako vyzerá otec liberálov. „Magyarország“ vám ho namaľoval. x.

POLITICKE CHYRY.

Duchovenstvo proti Wlaššičovej kongre. Veľkotopolčianský dekanát na jednom svojom shromaždení v Nadlicách uzavrel, že ohrozuje sa proti usporiadaniu kongruy skrze viádu a obracia sa k biskupskému sboru, prosiac ho, aby tejto záležitosti odpomohol. Podobné uzavretie vyrišol i dekanát v Sigetváre na svojej porade 15. júna.

Vitazstvo katolikov. Katolíci pri voľbách skvelé vitazstvo vydobyli, ale nie u nás, lež v Belgicku. Podľa telegrammov z Brüsselu belgický snem teraz má 110 katolíckych vyslancov; oproti tejto väčšine je len 18 liberálov a 25 sociáldemokratov. Liberálne noviny i tam vytrubovali, že katolícka strana oslabla, lež darmo; výsledok volieb všetky škrekly liberálov vyvrátil, „ani brány pekelné ich nepremôžu.“

Kardinál La. Valletta zomrel. Jeden telegram z Rímu priniesol ten smutný chýr, že kardinál Monaco La Valletta v Agerole, kam sa išiel zotaviť, 15. júla zomrel.

Monaco La Valletta narodil sa 23. februára 1827 v Agline. Pápež Pius IX 13. marca 1868 vymenoval ho za kardinála. Ten nebožtík medzi kardinálmi popredné miesto zaujímal, veľkú činnosť vyvíňujúc. Bol predsedom mnohých kongregácií a patronom asi 40 cirkví. Medzi kardinálmi bol vodcom.

Pohyb proti »kancelparagrafu.« Kňazi újsáského dekanátu započali do života súci pohyb. Uzavreli totiž, že zadajú prosbu k vyššej snemovni, aby táto odvrhla 169 § a vyzývajú všetky katolícke kňazstvo celej krajiny do boja. Nepochybujeme o tom, že tento príklad nezadlho po celej krajine moene bude účinkovať, ale nie len u katolíckych kňazov, lež i u duchovných iných vierovyznaní, poneváč, ačkoľvek ten 169 § zrovna je len proti katolíckemu kňazstvu nameraný, predsa uráža občianske práva aj iných kňazov.

Veľko-berezniansky mandát. Præsedníctvo snemovne porobilo už poriadky ku novej voľbe vo Veľkobereznianskom ckrese. Kandidáti vládnej strany sú dvaja a sice obidva rovnako vážni: gróf Gábiel Száray, mladší to brat zavraždeného grófa Štefana Szarayho, a mladší Julo Neheberecky.

Na voľby. Veľmi náhlivo sa chystajú do volebného boja politickej stránky i v Rakúsku. Po jednotlivých krajinách bude zvláštne rozhorčený boj. V Prahe vydržovali poradu veľkí statkári a pretriasali politickú polohu, spolu vyvolili výkonný výbor, ktoréhožto predsedom je knieža Maximilian Egon Fürstenberg. — V Štyrskom Hradci vzhľadom na bližiacu sa voľbu nemecká ľudová strana, katolícka ľudová strana, a kresťanskosociálna spojily sa, každá si podržiac svoje zásady, postavila spoločných kandidátov,

Ako sa má rodinný stav dokázať? Minister vnútorných záležitostí s porozumením ministra pravosúdia vydal obežný list, v ktorom, aby všetky nadhodí sa mohúce pochybnosti rozohnal, vyslovuje že to obecné predstavenstva sú povinné preukázať, či je neкто ženatý, alebo slobodný, či je vdovec alebo vdova alebo rozsobašený — á. Lež takéto svedectvo obecných predstavenstiev nijako nemôže vyahradíť to svedectvo, ktoré sa spomína v 59 § zákonného článku XXXIII z roku 1894; čo uhorskému poddanému, keď sa pred cudzozemskou vrchnosťou žení alebo vydáva, len minister pravosúdia môže vydať na dôkaz toho, že sobáš patričného neprotiví sa uhorským zákonom. Aby sa v tomto ohľade žiadne omyly nemohly stať, nariaďuje minister vnútra, aby predstavení obce v svedectvách rodinný stav dokazujúcich pri každom páde poznamenali, že tieto svedectvá sa na sobáš v cudzozemsku nedajú upotrebiť.

Ľudové shromaždenie vo Varíne.

Vyššie štýidsať shromaždení vydrživala už ľudová strana. Liberálci zubami škřípu, keď ľud, vzdor prekážkam a odhováraniam, hrnie sa náramným počtom na ľudové shromaždenia. Nenie divu! Veď ľud slovenský dosavád v árende mali páni liberálci a teraz ten ľud nechce sa dať viac vodiť za nosom.

I do Varína (trenč. st.) na 6000 duší shromaždilo sa 19. júla, vzdor tomu, že liberálci práve dňom pred shromaždením Slovákov hornotrenčianskych na výstavu pratali zase ku „prekvapeniu.“ Rychtárom bolo naložené, aby sa neopovážili ísť do Varína. V Strečne a v Nezbud-Lúčke žandári sviazali a popečatili všetky rybárske i súkromné članky, aby ľud nemohol cez Váh do Varína. No previezli sa mnohí na plti. V Žiline na železnicu nechceli dať karetky, trebárs bolo žiadané a oznámené, aby sa viac vozňov prichystalo. Až keď ľud húfom pešky sa pohnul do Varína, potom pripnuté bolo pár vozňov ku vlaku. Zastúpení boli na shromaždení nielen Trenčania počnúc od Čacé až po Bytču, lež i Oravci, Luptáci i Turčania. Terchovanov žandári pristavili; ale zástupu veľkému ustúpiť museli.

Po službách Božích v kostole poberal sa p. gróf Ferdinand Zichy s veľkým sprievodom ku lešeniu pre rečníkov, kde s hromovitým „éljen“ a „nech žije“ bol prijatý. Už pred príchodom jeho žilinský slúžny Rada jako opľasnený behal a namietky robil, že rozpustiť musí shromaždenie, pretože čas (pol štvrtej hodiny) už prešiel a že lešenie nesnesie vraj rečníkov, lebo vraj desky sú slabé. Po príchode grófa Zichyho slúžny Rada zase namietky robil, že vraj shromaždenie je pri ceste a príchod je hatený. Ale pred tým proti oznamenému miestu úrad nemal poznámky. Ľud ďalej pomknul sa od cesty. No slúžny zase namietal, že žandári mu oznámili, že vraj ľud je miestami opilý. Neskôr dokázalo sa, že jeden sedliak z Bellej bol od kohosi podplatený, aby sa opil a grobianstva robil.

Zachádzanie mladého a nezkúseného slúžneho rozhorčilo pánov na lešení. Naliehali na slúžneho, aby schválne nehľadal zádrapky a aby s lešenia žandárov odoslal. Pán mladý slúžny jachtajúc a blednúc s lešenia dolu sošiel, čosi pod fúzy povedal, hneď ku žandárom kráčal a kázal bodákmi ľud rozhánať. Niektorí na lešení začali hovoriť, že veď tuším p. slúžny zakázal v shromaždení pokračovať. Druhí poznamenali, že veď sme to nepočuli, žeby bol slúžny svojim patričným spôsobom rozpustenie oznámil. Žandári zastali si na ceste, ale medzi ľuďmi, ako v kostole ticho stojácich, nechceli sa vrhnúť bodákmi. Chýr rozišiel sa, že slúžny pre vojsko telegrafoval do Trenčína.

Medzitým gr. Zichy otvoril shromaždenie lebo nerozumel, čo mladý p. slúžny pohovoril. Gr. Zichy maďarskou rečou zahájil shromaždenie a napomínal ľud k vernosti Bohu a kráľovi. Lutoval, že po slovensky rečníť nevládze, ale ľud napomínal, aby si svoju materinskú reč

ľúbil. Ľud slovenský príkladno držal sa pod maďarskou rečou a tak zahanbil tých liberálnych ohovaračov, ktorí roztrubujú, že ľudová strana nenávidí vraj maďarčinu. Gr. Zichy na slávu privolať kráľovi, čo ľud s hlučným „éljen,“ „nech žije“ prijal.

Potom p. Zoltán Zmeškal rečníl po slovensky vyše pol hodiny.

Spomínal klamstvá liberálov, od ktorých dostali sme zákony, aké sme nikdy nežiadali a „na tie nové zákony hlasovali ste vraj vy, keď ste si takých nespoľahlivých ľudí za ablegátov volili.“ Liberáli shabať chcú cirkevné statky, aby aj kňazov liberáli platili a tak i kňazov na motúzku vodili. Liberáli zazlievajú nám vraj, že ľud. strana i Slovákov prijma, avšak keď Slováci na liberálov hlasovali, vtedy boli dobrí vlastenci. Do kňazskej strany nám nadávajú, a predsa páni liberáli kňazov za reverendu ťahajú a pýšia sa, keď čo len jednu reverendu majú v liberálnom tábore. Ľud chutno sa smial na iskriace slová p. Zmeškala.

Medzitým slúžny akési tlačené papierky ukazoval, že vraj kde také poburujúce papiere rozširujú, tam nesmie sa dovoliť shromaždenie. Čo to byly za papiere? To byly ošklivé šprianiny na židov, ktoré sami liberáli dali vytlačiť a potom liberálci rozhadzovali ich medzi ľuďmi. Už týždňom pred shromaždením najšli kopu tých tlakov na blízku bellanskej fary. Teda sami liberáli tlačiť dali na židov tie hnusné veci a slúžny to použiť chcel proti shromaždeniu, čo ostatný figeľ. Ablegát Zelenyák pristúpil k slúžnemu, a vtedy slúžny hovoril, že shromaždenie zakázal. Nuž a prečo nezakázal rečníť Zichymu a Zmeškalovi? Že vraj zakázal; a ľudu o tom zákaze mladý p. slúžny nič nepovedal. Sám ablegát Zelenyák musel mladého slúžneho poučiť, ako sa shromaždenie má rozpustiť a zakázať. Keď teda slúžny ablegátovi Zelenyákovi povedal, že zakázal shromaždenie, pretože vraj jeho slúžnovská a osobná bezpečnosť bola v nebezpečenstve, vtedy Zelenyák pár slovami napomenul ľud, aby ctil vrchnosti a zákony, a aby v poriadku a tichosti rozišiel sa domov. „Ukážte, — hovoril, — že ctíte sa sami seba, lebo zo sedliaka každý žije!“ Ľud rozhorčený bol nad zákazom slúžneho, ale predsa ticho začal sa rozchádzať v daždi, ktorý sa náhle bol spustil, akoby i nebo horko plakať bolo chcelo na „slobodou“ ľudu. Keď naľakaný mladý slúžny videl, že ľud v najväčšom pokoji rozchádza sa, ako hovoria, zase odtelegrafoval do Trenčína, že vojsko už nenie potrebné.

Na stanici železničnej ľud na slávu volal ľudovej strane; žandári prekážať to chceli, ale

smelí chlapi prsia svoje predstavili, lebo vedeli, že s tým privolávaním nič zlého nevykonali.

Najkrajšie pochodili páni liberáli s tými natlačenými svojimi papierami. Každý, ešte i židia hneď vedeli, že ľudová strana také hnusné búrenia proti židom nedala tlačíť a medzi ľud hádzaf. To len figel bol od liberálov, aby pre tie natlačené oškľivosti shromaždenie rozohnaf mohli. I sami židia zazlievajú pokračovanie nezkušeného slúžneho a hovoria, že hlavný p. slúžny nemal teraz ísť na výstavu, lež jako starší a zkusenejší úradník, sám mal ísť poriadok viesť do Varína. Varinskí židia v deputácii išli k p. Zmeškalovi do Nedezde, kde vyslovili sa, že čo sa týka zachránenia náboženstva, s rečou p. Zmeškála úplne súhlasia! Teda už i židom počínajú sa oči otvárať.

Zvedaví sme, aký figel použijú zase liberáli v Novom-Meste nad Váhom, a v Orave, aby shromaždenie ľudu prekaziť mohli! Len to nemôžeme pochopiť, že prečo dovolil mladý p. slúžny grófovi Zichymu a p. Zmeškalovi rečnúť, keď vraj vtedy shromaždenie už bolo zakázané. Jestli je to pravda, vtedy mladý p. slúžny sám ukázal, že zákaz svoj nevedel previesť, alebo zákaz svoj len tak žartom, alebo nerozmyslene vyriekol.

Ci nasledovať budú ďalšie liberálne škandále i v Novom-Meste nad Váhom a v Orave?!

Jeden prítomný.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme člených čitateľov „Kreštana“, aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, ktorý nenie ducha kreštanského.

Na prosbu mnohých sme sa odhodlali, že vydáme

Veľký

„Kreštanský kalendár ľudovej strany,“

už vyšol z tlače, a je v hocktorej chvíli k dostaniu pod týmto nápisom:

**Františ Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.**

S úctou

Vydavateľstvo.

Shromaždenie ľudovej strany v Trstenej.

Ačkoľvek ľudová strana shromaždenie v Orave este nedržala, predsa celá Oaava už minulý rok v jaseňi dokázala, že zásady ľudovej strany v Orave už celý národ presiakly. Dokázali to naši milí Oravci už skrze to, že nášho „Kreštana“ po celej Orave v ohromne veľkom počte čítajú, a to bez rozdielu náboženstva. A že nie bez výsledku ho čítajú, dôkazom toho byly voľby stoličných výborníkov. Oravci tak sú oduševnení za zásady ľudovej strany, že sa na mnohých miestach už osvedčili, že pre svojho kandidáta sami si zaopatria zástavy, plakáty príležitosti a že od neho v deň voľby ani za krajciar neprijmú čo sa týka jedenia a pitia. Kde ľud takto smýšľa, tým dokazuje, že už dozrel pre konštitucionálne práva. Dotial na svete nebude dobre, dokiaľ chudobný ľud všade nebude tak smýšľať, jako Oravci, t. j. že pri voľbách nie za pálenkou, za peniazmi a za slubmi ale za svojim svedomím pojdu. Nasledujte drahí slováci po celej krajine vznešený príklad našich verných bratov Oravcov, a slúbte vašim vodcom, že z vas ani jeden v deň voľby od svojho kandidáta ani za halier nič neprijme. Vtedy tí mužovia, ktorých si vy do snemu vyšlete telom a dušou budú vaše záujmy zastávať, a takto sa potom aj dobrobyt ľudu povýši.

Aby ale Oravcov nikdo neupodozrieval, že snáf vo svojom smýšľaní klesli, na príklad iných krajov aj oni budú mať shromaždenie 2-ho augusta v Trstenej. Žiadúco je, aby sa k tomuto shromaždeniu z každej obce aspoň 5—10 rozumnejších mužov dostavilo. Tie ale obce, ktoré bližej ku Trstenej bývajú, každá nech pošle 300—500 ľudí. Úfame, že shromaždenie v Trstenej jedno z tých najväčších a najkolejších bude. Tu udávame pozvanie na shromaždenie.

Pozvanie!

Ešte tomu ani mesiac neni, čo ľudová strana svoju zástavu rozvinula na najjužnejšej hranici krajiny, a ejhľa dnes už i na najsevernejšom okolí našej vlasti, totiž: v Oravskej stolici vystrčili ju, lebo

V TRSTENEJ,

2-ho augusta 1896 v nedeľu o 2 hodinách na
kláštorskom námestí bude valné

politické shromaždenie

ktoréhožto predmety budú nasledovné:

1. *Zahájenie predsedy.* Drží: Gróf Ferdinand Zichy.
2. *O ľudovej strane.* Drží: Dr. Zoltán Zmeškal, veľkostatkár.
3. *O osude malých priemyselníkov a malých kupcov.* Drží: Vincent Vaculík, pravotár.

4. Ten nový poriadok a ľudová strana. D.č.: Dr. Ján Zelenyák, ablegát.

5. Záverečná reč predsedy.

V Trstenej 20-ho júla 1896.

Usporiadateľstvo.

Od Babiagury až po Ružomberok, od Zázrivej až po Spiš nech sa všetko dostaví, kto je odhodlaný bojovať za vieru, za pokoj a za slobodu kresťanskú.

Trenčianska nóta.

Nápev: *Ennek a zsidónak be nagy hasa van,
Tán bizonny Solymosy Eszter benne van.*

*Lucifer, liberál jeden parom je,
I jeden i druhý rýpe svedomie.
Bodaj ta, aby ta čertov liberál,
Čo si nám trápenia kopy namerál.*

*Mali sme slobodu, tú si ukardol,
Skrz teba dobrobyt do hrobu padol.
Bodaj ta, aby ta zlostný liberál,
Čo si nám žalosti kopy namerál.*

*Nič nevieš, iba drať, iba tarchy klast,
A trýznit, a prziť našu drahú vlast.
Bodaj ta, aby ta besný liberál,
Čo si nám bolesti kopy namerál.*

*Nevieš, čo šlachetné, neznáš, čo je čert,
Len bachor nadievať, masťné kusy jest.
Bodaj ta, aby ta krmný liberál,
Čo si nám úzkosti kopy namerál.*

*Sprostý si, hlúpy si, predsa panuješ,
Úbohých poddaných kyjom futruješ.
Bodaj ta, aby ta dravý liberál,
Čo si nám súženia kopy namerál.*

*Huncútstvo, figel, klam, svätá pravda ti,
V nállaku, bašovstvo nič ta nehati.
Bodaj ta, aby ta hnusný liberál,
Čo si nám bied i núdz kopy namerál.*

*Dychtivo čekáme, zgrgneš-li už raz,
Vezme-li potvoru, tyrana ta ďas?
Bodaj ta hrom zabil čertov liberál,
Čo si nám pekla múk, hrôzy namerál.*

Stambulov.

Červený pápež cirkve satanášovej židák Adriano Lemmi.

V mojích článkoch v našom milom „Kreštanovi“ o zlorečenej Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi na najvyš nepriateľskej židovsko-zednárskej sekte nevývratne som dokázal, že táto ohavná sekta je skutočne „cirkev satanášova,“ ktorej neviditeľnou hlavou je sam satanáš, viditeľnou ale jej hlavou je na teraz židák Adriano Lemmi bývajúci v Ríme, menuje sa „červený pápež“ a podpisuje sa „vicario di satana“ t. j. námestník satanáša. Myslím, že nebude od veci aspoň v krátkosti opísať a v Kreštanovi uverejniť životopis tohoto „červeného pápeža“ námestníka satanášovho najvyššiu viditeľnú hlavu cirkve satanášovej, najvyššiu hlavu všetkých zednárov celého sveta, židáka to Adriana Lemmi. Aspoň poznáme a budeme vedieť, komu sú poddaní, koho sú žoldnieri, otroci, komu prisahajú slepú poslušnosť, koho musejú slepe poslúchať zednári celého sveta a tedy i zednári u nás v Uhorsku. Poznáme a budeme vedieť, či žoldnieri otroci sú, terajšia naša židovsko-zednárska vláda, parlament, a všetci tí, ktorí s touto vládou držia, na jej stránku kortesujú, na jej stránku ablegátov do snemu volia. — Nuž slyšme, viďme, čo je to za vtáka ten červený pápež cirkve satanášovej, židák Adriano Lemmi?

Dr. Dominik Margiotta bývalý sekretár tohoto židáka a vysoký hodnostár zednársky opisuje obširne a zovrubne život tohoto židáka v knižočke „Adriano Lemmi najvyššia hlava zednárov v Paríži vydanej u nakladateľov Delhomme et. Brignet. Rue de Rennes. 83. Ja tu podávam kratky výťah z tej výbornej knižočky.

Adriano Lemmi pôvodne bol katolík a zovnútorne je ako taký. V skutku ale je jako každý freimaurer zapierač Boha, neverec, nez-naboh, alebo lepšie rečeno, pekelný nenávisťník Boha. Je, jako píše Dr. Margiotta „s celou svojou družinou dôstojným zastupiteľom satanášovým. Je vtelený satanáš.“

Adriano Lemmi narodil sa v Livorne — Italia — 30. apr. 1822 a 2. mája v tamejšom kostole bol pokrstený.

Roku 1844 bol v Marseilli — Francúzsko — prekrádež 500 frankov a pre falšovanie pisem, dokumentov — na jeden rok do žalára odsúdený a na 5 rokov pod dohliadku daný. Odbudnúť si trest nemal Lemmi v Marseilli žiadneho výhľadu. Zdalo sa mu, jako by mu horela pôda pod nohami. Musím preč . . . preč . . . ďaleko. Tak sa v ňom porád ozývalo. A skutočne opustil Marseillu a vydal sa na cestu do Carihradu. Tam príjduc odpadnul od

viery katolíckej a stal sa židom na radu a naliehanie istého poľského žida, ktorý z Ruska pred spravodlivosťou utiekol. Obriezku prijal 14-ho jan. 1846.

R. 1849 stal sa priateľom Mazziňiho a tajomníkom Ludvika Koššútha, známeho veľkého revolucionára a buriča. Pomocou Koššúthovou zaopatril si Lemmi falošnú cestovnú listinu — pas — na meno Ulrik Deutsch, knihára, s týmto falošným pasom odcestoval do Ríma chcúc zavraždiť kardinála Antonelliho (11. jún. 1855); za niekoľko dní navštívil zase Rím (9. júl.) a podivno je, že ten istý deň učinil bol vraždenný pokus na generála Jezuitov Petra Beck. — Tu nemôžem mlčaním pominúť, jednu vec a síce: Ludvik Koššúth bol tiež freimaurer, vysoký freimaurersky hodnostár. Najvyšší freimaurerský majster v Uhorsku. Ako každý freimaurer je, tak i Ludvik Koššúth bol tiež žoldnier, otrok židovský. Neni tedy divu, že mal za sekretára židáka Adriana Lemmiho, a že s ním bol intimný pajtáš. Keď zomrel Koššúth židák Lemmi nevedel sa ho dost vynachvaliť vo freimaurerských novinách, jak veľké služby on zednárstvu preukázal, že slavná večná bude jeho pamiatka, v zednárstve menuje Koššúth „glorioso fratello“ t. j. slavný brat. Z toho, že bol Koššúth vysoký zednársky hodnostár, najvyšší zednársky majster v Uhorsku, môžeme si vysvetliť tú nádhernú kráľovskú pohrâbnú pompu a parádu pri jeho pohrâbe v Judapešti a inde po krajine. Všetkie tie pompy a parady staly sa na povel židovsko-zednárských lôži. Lôže židovsko zednárske chcely svojmu najvyššiemu majstrovi kráľovsku česť i pri jeho pohrâbe preukázať a skutočne i preukázaly. Ztade, že Koššúth bol vysoký zednárscey hodnostár, môžeme si vysvetliť, prečo židovská freimaureria, a všetci tí, ktorí s ňou držia, Ludvika Koššútha povždy tak oslavovali, až posavád oslavujú a i napozatým oslavovať budú. Koššúth jako freimaurer, jako vysoký hodnostár freimaurerský prislúchal tiež do „cirkve satanášovej,“ bol v opravdivom slove smysla „echt satanistom“ a jako iakýto i pekelný zúrivý nepriateľ Boha Ježiša Krista a jeho sv. cirkve katolíckej. Veď zaiste i osv. keď bol v lôži freimaurerskej za vysokého hodnostára na 33 stupeň za rytiera „Kadosch“ povýšený, inštalovaný, musel na krucifix ku jeho nohám položený napľuvať, nachráchať a ho nohami svojimi pošliapať na znamenie svojho infernálneho zbesilého nepriateľstva proti Bohu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi. A Ludvik Koššúth bol prvý a hlavný pôvodca proticirkevných zákonov v Uhorsku. Ešte na smrteľnej posteli, keď umieral, nakladal, aby sa tie proti-

cirkevné zákony na každý pád do života uviedly. I stalo sa mu po vôli židovskozednárska vláda tie zkazonosné proti-cirkevné zákony do života uviedla „ad maiorem judaicomacomicam gloriam et maximam exdesiae catholicae et totius regni Hungariae contumeliam.“ A tohoto „satanistu“ Koššútha boli i nejejni a kňazi intimní pajtáši. Tohoto satanistu, bohužiaľ, ešte i teraz nestydia, nehanbia sa vychvalovať, oslavovať. Haňba a potupa im.

A tomuto židovskému žoldnerovi otrokovi, zednárovi, satanistovi má sa tu v Uhorsku na krajinské útraty ešte nádherný, slavný pomník postaviť a na ten pomník máme ešte i my katolíci našimi krvopotne nadobudnutými peniazmi platiť. Veru veru, ďaleko sme to dovedli v kresťansko-katolíckej marianskej krajine, že ešte kadejakým nevercom, neznabožom, kadejakým satanistom zúrivým, zbesilým nepriateľom Boha Ježiša Krista a jeho sv. cirkve treba pomníky stavať a to na útraty krajinské a na to musejú ešte i katolíci svojimi peniazmi prispievať. Veď háveď židovsko-zednárska, sberca satanášova nech si dá na svoje a nie na krajinské a na katolícké útraty „svojím satanistom“ pomníky stavať. Avšak není divu, že sa u nás takéto a týmto podobné veci; dejú nemôže to ani ináčej byť v tak skrz na skrz, celkom pokazenom Uhorsku jako je naša krajina. Vďaka za toto netečnosti lahostajnosti kresťanov zvláštne ale hroznej netečnosti, lahostajnosti, lenivosti katolíkov, ktorí vždycky so židovsko-zednárskou vládou držali a nejejni ešte i teraz tak činia. Za toto však prisny trest a pomstva Božia neminie.

Ba či ozaj židovsko-zednárskej háveďi, sberce satanášovej, satanistom nenapadne projekt urobiť, aby sa postavili pomníky Luciferovi, Belzebubovi a iným čertom diablom z horiaceho pekla? I toto sa môže veľmi ľahko stať.

R. 1855 Židák Adriano Lemmi vzal účasť na attentáte na život rakúskeho cisára Frančiška Jozefa I. (18. febr.) A židovskozednárska háveď ešte sa opováži chvastať, že je lojálna t. j. verná cisárovi. Podliacki farizeovia, keby len mohli zavraždili by ho tak, jako zavraždili jeho brata v Mexiku Maximiliana. Od počiatku nášho stoletia židozednári z čiastky zavraždili z čiastky zahnali s trônu najmenej 33 panovníkov.

(Dokončenie nasleduje).

CHÝRNÍK

Čas. V Budapešti 20-ho júla predpoludním bol mračný, vetrný, teplý čas. Odpoľudnia pršal dážď. Úmernosť tepla bola 21·8 stupňov. — Po Uhorsku na viacerých miestach bol dážď. Najteplejšie bolo v Jagri 23·8 stupňov, najchladnejšie ale v Botfalve 15·2 stupňov. — V západnej časti Európy je suchý, na severovýchodnej strane miestami, v Rakusku zhusta je daždivý čas. Najteplejšie bolo v Carihrade 25·8 stupňov, najchladnejšie ale v Christiansunde 13·1 stupňov. — Vo Viedni 18·6, v Ríme 23·6, v Paríži 17·8, v Berlíne 18·3, v Petrohrade 16·9 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Predbežne mies'ami, zvláštne na východe ešte je daždivý čas, neskoršie môže sa očakávať suchejší a teplejší čas.

Svätý Otec, jako sa z Rimu oznamuje, od niekoľko dní trpí na prestidnutie. Následkom toho, že pápež ochorel, v minulú stredu nikoho neprijal. Dr. Lapponi dvorný to lekár pápeža sa vyslovil, že zachrípnutie svätého otca už pominulo, a je nádej, že Jeho Sviatosť o niekoľko dní už môže opustiť izbu.

Kráľ v Románii. Jeho Veličenstvo, náš kráľ chystá sa ísť do Bukareštu na návštevu k románskemu kráľovi. Z tej príležitosti robia sa tam veľké prípravy, nie len zo stránky románskej, lež i rakúsko-uhorskí poddani tam bydliači porady vydržiavajú, akoby čím slávnejšie nášho kráľa v Bukarešti uvítať mohli. Z tej príležitosti bude tiež veľká piehliadka vojska.

Zasnúbenie v našom panovníckom dome.

Filip vojvoda Orleánsky, francúz, zasnúbil si arcikňažnu Mariu Dorotu, dcéru to arcikňaža Jozefa, veliteľa honvédov. Vojvoda Filip je hlavou orleánskej rodiny a nápadníkom francúzskeho trónu. Je to prvé spojenie sa princa domu orleánskeho s vedľajšou vetvou francúzskych Burbonov, s rakúsko-uhorskou kňažnou.

Srdce arcikňažnej Marie Valerie. 10. júla vo Waidhausene, na okoli Welsu zomrel jeden fabričný robotník, menom Šimon Gruber po dlhej nemoci, zanechal po sebe šestero malých detí. V biede podporovala ho arcikňažna Maria Valeria, ktorážto často celé hodiny zotrvala v bydle chudobného robotníka, hmotne podporovala jeho rodinu a prv než by bola odcestovala do Ištu, dala hnať do Waidhausenu. Celé okolie považuje arcikňažnu za potešujúceho andela chudobných.

Arcikňaža Otto odobral sa zo Šoproňa.

Ako sa zo Šoproňa telegrafuje — arcikňaža Otto, 20-ho júla v poludnie odcestoval zo Šoproňa. Poprednejšie osoby stolice a mesta dostavily sa v gále na nádraží. Tak tiež i vojenski dôstojnici dostavily sa na čele skvostnej stotiny. Arcikňaža prítomným podal ruku a s krýdelným pomocníkom barónom Bergom odcestoval do Viedne.

Missionári žalujú sa na japoncov. Anglickému časopisu „Times“ oznamujú z Hongkongu 18 ho júla: Z Južnej Formozy missionári píšú, že japonci veľké ukrutenstva páchajú na chínčanoch, na toľko, že nezadliho títo vykynoženi budú. Viac než šesdesiat miest podpálili, mnoho tisíc ľudí hrozným spôsobom vykántrili.

Zamenený liek. Sigmund Lacó roľník v Nivede, obci to biharskej stolici skrze jednu ženu z tejže dediny dal doniesť liek pre svoje trojmesačné nemocné dievčatko z Veľkého Varadina. Tú istú ženu i druhý roľník poprosil, aby mu doniesla salmiakovho liehu pre choré ošipané; Žena vykonala, o čo ju poprosili, obidva lieky priniesla a pridúc domov na stól položila obidve jednaké sklenky. Potom mala akúsik robotu, odišla preč z domu; za ten čas Sigmund Lacó prišiel si pre liek a vzal so sebou jednu sklenku, totiž salmiakový lieh. Malému dieťatu dali aj z neho asi za jednu kávovú ližičku, ale utohé dieťa, ačkoľvek viac než polovicu vyplulo, predsa po krátkych mukách umrelo.

Zavraždil svoju svokru. V Nadabe, obci to aradskej stolice Juon Kodreanu roľník — ako sa odťal píse — 17-ho júla večer zadusil na poli svoju svokru, potom ju vyložil na voz, a vyviezol a hodil do mlynskej stoky. Deti z dediny to všetko videli. Ale sa báli a len neskoršie oznámili to žandárom. Manželka toho vrahu utiekla, lebo muž jej sa vyhrážal smrťou, jestli ho prezradí. K tomuto hroznému skutku pohlo ho rozhorčenie pre staré sváry, ktoré jeho žena často zahadila.

Prestúpenie. Vo Veľkých Topolčanoch 12-ho júla Karol Kóša hospodárstvy šafár so svojou manželkou a s päťoro detmi prestúpil z kalvinskej viery do ľóna katolickej cirkve. Vierovyznanie slávne zložil do rúk Viléma Szecsányiho tit. kanonika a dekana farára.

Sinu môj, neid za vojáka! Toto kladie každá špňolska matka na srdce svojmu dieťatu. Jednoducho nedovolila ísť synom svojim na Kubu do vojny; Kuba je teraz jatkou, nepustíme tam našich synov. To je teraz heslom v krásnom Španielsku. A to o pospolitité heslo už mnoho zmätku narobilo vláde, lebo nemôže dostať vojska proti povstalcom. Španielske matky pravdepodobne pobúrii kubánski povstalci skrze svojich jednatelov, ktorých teraz vláda vyhľadáva s veľkou horlivosťou. Ale posávať na darmo.

Drahé palicovanie. Súdna stolica v Kolíne, ako jeden telegram oznamuje, odsúdila mesto Remšeid na 20000 mariek pokuty preto, že v jeho štátnej škole učiteľ palicou nabil jedno dieťa na toľko, že od bitky ťažko onemocnelo. Mesto appellovalo proti tomu súdu, predresúc -to, že nemôže ustavične dohliadať na učiteľa.

Pobili sa pravotári. 15-ho júla — ako sa z Parížu píše — pred tamejšou súdnou stolicou advokati Chenn a Silvy tehom pojednávania sa povadili a nagle chytily sa zapasy k nemalému pohoršeniu sudcov a obecnstva. Chenn hodil o zem svojho súdruhu, tento zas dal mu zaucho. Pravdaže koncom tohoto príbehu bude súboj.

V Prahe obkradli poštu. Z Prahy sa oznamuje, že tam zadržali Karola Heima písára na pošte, lebo je v podozrení, že 12-ho júla peňažnú posielku zo štátnej pokladnice v počte 16,000 zlatých zpreneveril. Pri poštovom úrade v Prahe posledné časy viacej krádeži sa prihodilo.

Liberálna lož na kardinála. Všetci „opravdiví“ liberálci pýšili sa, že vraj biskup veľko-váradský a kardinál Schlauch zlé svedectvo vystavil vraj ľudovej strane a pomoc žiadnu nechcel jej udeliť. Noviny „Alkotmány“ pri iesly zpravu od opata Jána Molnára, z ktorej vysvitlo, že páni „opravdiví“ liberáli zase luhali.

Útok na jedného učbára. Vo Viedni jeden žiak, zverolekár, meno Korista 16-ho júla strelil z revolvera na svojho učbára Šindelku, preto, že mu Šindelka dal horšiu známku, než Korista očakával, a nechcel mu ju popraviť na lepšiu. Šindelka na ľavom pleci bol ťažko poranený, účelníka ale zdrapili.

Prst Boží. Františ Wittinger mestský tožradník v starej Beči mal jedného nepodareného syna, menom Jozefa, ktorý sa nehanbil ruku zdvihnúť i na svojho starého otca. I v minulú sobotu, ako sa odtiaľ píše, sotva 20 ročné chlapčisko pre akúsik maličkosť, motykou napadol svojho otca a uderil ho. Ale na druhý deň zasiahla ho pomstivá ruka Božia. Včas rano v nedeľu išiel sa kúpať do Tísy a napriek tomu, že dobre vedel plávať, na raz zmizol vo vlnách, tak, že ho od tých čias až posávať ani nenašli. Celá obec v tomto páde vidí spravodlivý prst Boží.

Bohumilý skutok. Ľudová strana 12-ho júla shromaždenie vydržovala v Tapolci (zalánska. stol.) Niektorí mysleli si, že liberálci zase najmú dákych kolompošov, ako vo Féledhazi najali pištelkárov, v Piešťanoch akéhosi kmotra z mokrej štvrti, vo Vašvári uličníkov po 80 kr. atď. Avšak tapolcké shromaždenie v pokoji a tichosti vybavilo sa. Podivuhodné je, že práve dňom pred shromaždením v Tapolci 62 domy lahly popolom vo veľkom požiari. Predseda ľudového shromaždenia, gróf Ján Zichy 100 zl. obetoval pohorencom bez rozdielu náboženstva. Nejednen pohorelec na shromaždení slzy si utierať, keď dozvedel sa o veľkodušnosti grófovej. Hľa, takto dokazujú grófi ľud. strany, že aké „jarmo“ hádžu ľudu na krky. Toto sú tí grófi, ktorí vraj ako „lišky číhajú“ na ľud a ktorí vraj ľud „rači by nahnať do lesa, aby ho tam ako divočinu postrieľali.“ Teraz zase nech ďalej strieľa »oprav-divých« capov ten pán „oprav-divý“.

Tichá voľba v Rajci. Tretia voľba stolič. výborníkov v Rajci v tej najväčšej tichosti a v poriadku vybavila sa. Shromaždení 14 žandári skoro ani na ulici sa neukázali. Ľud príkladno držal sa, ani v kostole. Zvíťazila i po tretí raz ľudová strana. Vyvolení sú pp. fr. Nemček, Eduard Tvrďý, Ondrej Buček farári a p. fr. Nedbálek učiteľ-organista Keby páni liberálci všade nechali ľud v pokoji, nikde nestalo by sa to, čo vo Vašvári, kde rozhorčený ľud slúžneho vyzauškoval. V Rajci dokázalo sa, že ako »poburuje« ľud tá nebezpečná ľudová strana.

Kto búril Detvanov? V Detve na zvolenského ablegáta a štátneho sekretára Mich. Zsilinského ktorési rozhorčené ženy kamene chytily a do koča ablegátového hádzaly. »Oprav-diví« liberálci kňazov obviňovali, ktorí vraj ľud nahuckali. Lenže čo vysvitlo? „Nár. Noviny“ priniesly v č. 155 zpravu z Detvy, dľa ktorej nie kňazi, lež vraj „vlastne bohatý krčmár žid Šwarc je príčinou vzbúry a útoku“ na ablegáta. Žid vraj — dľa vypovedí svedkov — rozprával, že kostol katolícky bude i pre židov, a toto ľud pobúrilo. Ale preto len kňazi búria ľud, tak aspoň tvrdí p. »oprav-dový“.

Oprav-divá liberálnosť v Skalici. V Skalici pri výborových voľbách zvíťazila ľudová strana. Na to všetcia „pil i a neunavni“ liberáli nahnali sa a napadli volebné právo voličov. Len 180 voličom vzali právo hlasovania. Ako noviny maďarské písaly, vynechaní sú z popisu voličov i mestskí zástupcovia, miestny kaplán, a na miesto týchto popisani sú za voličov mestskí sluhovia, zametači ulíc a všetcia nemajetní židia. Takýchto oprav-divých voličov že je

32, medzi nimi jeden anglický poddaný a jeden 19 ročný pisár. „Bud. Hirlap“ písal, že takéto bezzákonitosti len osožia ľudovej strane.

Notári a slúžnovci na ľudovom shromaždení. Na ľudovom shromaždení v Hódšágu 12. júla, ako „Alk.“ písal, skoro zo všetkých obcí boli i notári i slúžnovci a nehuckali ľud, ako vo Vašvári alebo Féledhazi, lež pekne počúvali a niektorí notári i chvalitobne vyslovili sa (pravda, nie verejne!) o programme a o rečiach ľudovej strany. Veru mnohý notár a slúžny ináč by konal, keby bola u nás pravdivá a nie „oprav-divá“ sloboda a nátlak nerobil by sa na úradníkov — zhora. Na shromaždení v Hódšágu boli nielen Maďari, lež i Nemci, Srbi, Slováci, Buneváci, Šokaci — A potom vraj ľudová strana rozširuje nenávisť medzi národnosťami. Prečože teda idú všetky národnosti a náboženstva na jej shromaždenia?

Oprav-diví priatelia slobody. Vo Vašvári páni liberálci všemožne prekazit chceli ľudové shromaždenie. Noviny „Szombathelyi Ujság“ písaly, že p. slúžny Vincent Bacó s dovolením p. hl. slúžneho chodil po dedinách ľudí odhovárať. Henrik Meller židovský arendátor sluhom ma eru svojho naložil, aby proti shromaždeniu demonštrovali. Každému sluhovi slúbili liter vína a 50 krajc., ale po shromaždení v pondelok nič im nedali. V Baltave po päť šestákov dali kriklúňom a furmanom po 2 zl. 50 kr. Spinavé oznamy lepili na steny vo Vašvári a po 1 zl. sľubovali po domoch tým, ktorí budú dobre vrešať, ale i najchudobnejší odvrátili sa od tej oškľivej mzdy. Spomenuté noviny píšu, že vresky „teda len dopratani sluhovia židovských arendátorov a nezrelí židovskí paplúsi robili.“

Kmínsky rychtár. Noviny píšu, že Matej Hojko, rychtár v Hruštine (oravská st.) falšoval celú kopu vechslí (zmeniek). Summa týchto zmeniek prevyšuje vraj 20,000 zl. Majetok rychtára sotva je hoden 2000 zl. Lumpácky rychtár priniesol mnohých občanov na vniroč. Teraz ho už žandári odpravovali do chládku. Pozor mali naň dávať, keď karbaničil za cudzí groš. Pán rychtár ináč vraj poslušným a spoľahlivým nástrojom bol „oprav-divých“ politikárov. Nech ho teraz »honorujú dľa zásluhy.«

Osoh z ľudovej strany. Oprav-diví liberálci na oči vyhadzujú kňazom, že len pre „osoh“ svoj rozširujú ľudovú stranu. Noviny „Esztergom“ priniesly zpravu, dľa ktorej jeden zadunajský biskup troch kňazov odporučal (kandidoval) za kanonikov, avšak pán minister ani jedného z nich nechcel vymenovať, ponevác proti tým novým zákonom vystupovali. Teda kanonia fuč! Mali byť oprav-divými liberalmi a vtedy boli by mali zásluhy na vyznačenie. Teraz môžu rozmýšľať nad svojím oprav-divým „osohom.“

Kortešačka s výstavou. Noviny „Alkotmány“ č. 175 pozornosť p. minist. a vnútra vyvolávajú na ten spôsob, akým teraz v Trenčiansku ľudí verbujú na výstavu na útraty chudobných obcí. Najnovšie vraj zo žilinského okresu naverbovali »výletníkov« a za vodcu dali im p. ekzekútora žilinského Virga notár vraj 10 zl. inkasoval na cestu od šujanškého rychtára. Cieľ vraj týchto výletov je, do tábora liberálov nahnať výletníkov. Kto by nechcel by poslúchnuť, tomu povedia vraj, že na cestu len požičku dostal a bude museť platiť. Ba jakú „požičku“ dostal ten p. ekzekútorský vodca výletníkov?

Následky „nového poriadku“. Na dolnej zemi vo dvoch kalvínskych okresoch dľa úradných výkazov 11,300 kalvínov prestúpilo na nazarénsku vieru a 6,500 kalvínov oznámilo sa, že chcú žiť bez náboženstva. Nenie teda divu, že v Békéši kalvínski a v Temešvári zase evanjelickí kňazi ponosovali sa na tie nové »spasonosné a užitočné« zákony.

Prosil o židovské meno. Ako „Tiszántul“ píše, žid Jozef Hirsch prosbu zadal na mešťanostu v Nadvárade, aby dcéruška jeho nebola do matrk. ky zapísaná Hirsch Vir. g. lež po žilovsky Hirsch Blimé. Žid odvolával sa na židovských praotcov Abraháma, Izáka a Jakuba, ktoré vraj zákon židovský a mená svoje nikdy neopustili. V Uhorsku vraj za najblaženejších držali sa židia a teraz vraj nebezpečenstvo im hrozí, že mená praotcov svojich z'konom sa im zakazujú. Meno dcérušky prosí teda na Blimé premeniť, lebo vraj meno posmešné Virág lepšie patrí krave alebo bivolovi. Teda ani židom nepáčia sa tie matrikárske novoty a predsa liberáli tvrdia, že celý národ uhorský a celá krajina si žiadala tie nové zákony. Židia nechcú, teda nechcú tú vychvaľovanú rovnakosť a jednotu uhorského spoločenstva. Ba či toho žida Hirša vyhlasia tiež za vlastizradcu?

Váza sa zrútila. Zo Sattmára píše sa o hroznom nešťastí. V obci menom Hirip teraz vystavili vázu na novom greckokatolíckom kostole, akýsi Sabó staviteľ z tamojšieho okolia ju vystavil. Keď už skoro bola hotová, 11-ho júla s veľkým hrmotom sa zrútila a pod ssutiny tam pracujúcich robotníkov pochovala. Štyria na skutku zomreli, dvanástich fažko poranených, od ezli do Sattmára do nemocnice. Vyšetrujúci sudca a lekári 12-ho júla ráno išli na to javišťe.

Vykántril svoju rodinu. Hrozná tu chlohra zaoberá Udvard obec to koráňanskej stolice, ba i susedné obce. Ako nám z Nových Zámkov píše, pre malé dedictvo sa povadiac celú svoju rodinu vykántril so zverskou vzteklosťou jeden otec, menom Ján Bachl, zámožný to statkár v Udvarde, 12 ho júla v noci najprv štvoro detí revolverom zastrelil. Tie malé dietky vidiac jeho úmysel započaly nariekať, ale ani to nepohlo ukrutného otca k milosrdenstvu. Potom zastrelil svoju peknú mladú ženu, a konečne seba samého. Len jeden štrnásť ročný chlapec ostal na živote, ktorý oknom utiekol pred istou smrťou. Bachl pred touto krvavou prácou písal dlhý list Ištenešovi rychtárovi v Udvarde a poveril ho s usporiadaním pohrabu.

Majiteľov tureckých žrebov (lósov) vo vlastnom ích záujme upozorňujeme, aby si svoje žreby za uhorské cenné papiery zamenili, alebo na predaj pánu LUDVIKOVI STEINER poverencovi parížskeho „Credit Lionais“ v Budapešti, VII. okres, Dobutcza číslo 106. III. poschodie, 28 dvere poslali.

Drahí katolíci!

Jestli ste z Boha, idzte dňa 26-ho júla v nedeľu do

Nového Mesta

na naše katolícke shromaždenie, aby ste verejne vyznali vieru svoju, a aby ste počuli slová slávneho vodca nášeho grófa Ferdinanda Zichyho, jako aj ablegáta strany našej Jána Zelenyáka.

Jedon katolícky kňaz.

DOPISY.

Z MYJAVY.

Velactená Redakcia!

Dovoľte, by som i z tak ďalekého kraja tiež volačo uverejnil. Čítal som ako chlapčok mnohé bájky o Ribrcolovi, Lomidrevovi atď. zajímať bude zaiste ct. čitateľov Krestana, keď uverejním i povesť o našom myjavskom Valibukovi.

Náš myjavský pán Valibuk patrila medzi tých ľudí, o ktorých svet veľmi malo vedel, abo zhola nič. Usilovne pracoval vo vinici Pána a pohraľ sa v kasíne s páni liberálmi na tak zvané friše fire. Celá Myjava vedela, kto je to ten pán Jánčo, ale keď si preišol cez „kopanice“, ani ten najchatrnejší vtáčok nepel o ňom pieseň. Ešte keď bol kaplánom na Vrbovom, chcejúc vyjaviť svoje filosemitické city, často sa schádzal so židami. Napadné mu bolo, že Šmulko Šojcheles, kedykoľvek sa vodral do kresťanskej spoločnosti, vždy hrýzol slaninu a pluval na židov. Náš Julo, ktorému sa už vtedy snívalo o budúcej sláve a hodnosti, pýta sa ho: „Šmulko, čo že ty tak pluváš na židov, veď aj ty si žid?“ „Nhu“, — odvetí Šmulko — brathečku, gšeft je gšeft.“

Našemu Julkovi sa na ráz osvietil rozum. Slova tieto mu ostaly v pamäti. Dlhší čas sa on už trápil na Myjave, na celom vidieku nebolo väčšieho hazafika, a predsa nič, žiadnej úradnej odmeny sa mu nedostalo. On jediný, horlivý apoštol na Myjave, a noviny o ňom nič nepíšu. — Dúmal, dúmal a na šťastie rozpamätá sa na Šmulka Šojcheles. Už ho mám“. — myslí si. „Ukážem já tomu svetu, čo som já, já Julo Valibuk! Nechám o sebe napísať — tak dúmal ďalej — že som liberál a ľudovú stranu opovrhujem, a keď

ma tí kňazskí buriči za to napadnú, budem aj ja písať, a keď sa pán Bánffy dozvie, aký som ja hodný človek, statočný liberál, priateľ židov veškerého pohľavia, podporovateľ tých nových cirkevno čili židovskopolitických zákonov, odmena nevystane. Tak myslel, aj zrobil.

Hnedky si vynašiol sebe podobný časopis, tak zvaný Nitramedený Kozloň. Tu začal držať kázne jeho pánom spolubratom. Pri tom sa ale len chutno posmieval, myslíte si vy, čo chcete, ja sa budem na posledy smiať, keď sa z toho Ostrihomského vrchu na vás chudiakov budem pozeráť.

Všetci nitrianskí liberáli a židia plesajú radostou, a Julo sa teší, že toľko bukov vyvalil.

Náš Julo teraz do veľkého dubu zatiaľ sekerou, len že nevieme, či mu rozumu postačí. Ale i v tomto páde dámo mu dobrú radu.

Mojšl Heršlsohn z Tarnopolu chcel ísť do Judapešti, len že mu chýbalo to čo, k tomuto podujatiu najpotrebnejšie bolo, peniaze; rozumu ale mal on dosť. Sadne si na vlak v Tarnopole a bez karty chce ísť. Ako na vlak jede, vstúpi dnu vlakovodič a pýta kartu, ktorej Mojšl nemal. Vyhodil ho nemohol, ale keď sa vlak pri prvej stanici zastavil, kopnul Mojšla v zadok a vyhodil ho von. Mojšl ale čakal ďalej, a keď prišol nasledujúci vlak zase si sadol. Tak že našemu Mojšlovi sa ich do zadku práve toľko dostalo, ako je staníc od Tarnopolu do Judapešti, ciel svoj ale obsiahol, teraz je bankírom v Pešti.

I náš Julo Valibuk si myslí, keď aj tak pochodím ako Mojšl Heršlsohn predsa len k cielu pridem, čo mu zo srdca praje. *Matej Šidlo, kopaničár.*

ZO SKALICE.

Vážení páni redaktor!

Nedávno som bol na našom mestskom dome, by som si pozrel menoslov voličov, ktorý je práve v takom poriadku, ako byly naše mestské záležitosti podpanovaním toho krajinského bubeníka. Že náš menoslov voličov je tak hlupo a protizákonne vystavený, tomu sa nedivíme, bo naši ratúzni páni viacej škôl, ako skalickú akademiú nechodli, a tam sa nemohli naučiť toho toľko, by aj zákonom rozumeli, zvláštne keď sú maďarsky pisané. Teraz v učení maďarskej reči krásne pokračujú, a vidno že pán úradník Matuška sa hodne usiluje, by aj iných mestských pánov v maďarčine poučil s dokonánil. Čo je aj potrebné, bo potom hádam, zákonom zodpovedne zostavia menoslov voličov.

Keď som ten menoslov pozeral, prišli ku mne tí páni úradníci, a prosili ma, by som zas volačo napísal do toho Krestana, bo oni to rádi čítajú. Pri tom mi aj sdělili tú najnovšie, tajnú udalosť, ktorá sa v Holiči prihodila.

Náš pán vicišpán Krajusz, behá teraz po okresoch, by pánov notariušov a rychtárov o budúcej

voľbe poučil, a dal im na vedomosť všetky tie figle a lapajstvá, ktoré oproti ľudovej strane tovaryši pána Bánffyho, ako Tarnóczy, Szalavszky, Szulyovszky a d. vynášili. I ku nám prišiel milý náš pán vicišpán, a zastavil sa v Holiči. Tam si nechal poveriť pp. notariušov, rychtárov i niekoľko skalických pánov, s ktorými o budúcej voľbe pojednával. Závojom pokryté by bolo ostalo toto pojednvanie, keď by ma naši skalickí páni liberáli, ako dopisovateľa Kresfana, na toľko neobľubovali, bo páni rychtári na miesto toho, že by boli uderili rychtárskou palicou o zem, radšej čušia a kývajú hlavou na všetko, čo od liberálov pochádza.

Hore spomenutým spôsobom som sa dozvedel obsah pojednávania a v krátkosti, čo voličom okresu Skalického sdelím.

Prvej sa pojednávalo o osobe budúceho kandidata liberálnej strany, bo nášeho vodcu p. pravotára Vaculíka, by silou mocou zničiť chceli. Ponúkali ablegátstvo p. vicišpánovi, služnému, všetkým notariušom a rychtárom, ktorí ale ani čuť o tom nechceli; pán Telátko zo Skalice tiež nechcel mandát prijať, až konečne na radu pána holičského notariuša sa uzniesli na tom, že vyhlása za kandidata liberálnej strany pána Aladára Ožvoldu, súkromníka, ktorý i medzi ľudom bude mať veľkú stránku, — bo jeho starý otec bol hospodárom, — i medzi páni — otec bol skalickým pudmistrom, ba ani židia nebočia od neho. Veľké ilijén sa strhlo, a každý sa tešil, že otázku túto tak skvele rozluštili.

Uzniesli sa i na tom, že budúcu voľbu nie v Skalici ale v Holiči budú vydržiavať. Napadlo im, že volakejdy panovnícka rodina v holičskom hrade hľadala útočisko pred divým francúzskym vojskom. Naši liberáli vedia, že prebudovaný ľud im zvoní na skonanie, i preto aj oni hľadajú útočisko. Jak krásne to bude. Zatvorá bránu, liberáli budú v hrade a ľudová strana vonku, a len cez plot ich budú volať. Keď by sa ale blížili, tak sa postarajú o to, by blízko neprišli.

Veru ctení čitateľa Kresfana, môžete nám veľa, že takej slobody ako u nás Nitriansku, na celom svete neni, iba len ešte na Trenčiansku. N.ší páni židia a jejích súdruhovia, tí nám dokazujú, v čom záleží tá liberálna sloboda. Azda nám dá Boh aj lepšie časy.

Ešte by som aj viacej písal, ale rádnej budúcné, až zostavím ten nový skalický magistrat dla toho nového menoslova voličov. Pri tom mi už aj lampa vyhasla, bo náš rožiháč lampy od tej doby, čo ako mestský úradník obsiahol volebné právo, málo o eja nám nalieva. Nech žije sloboda, ale nie tá židovskoliberalna, ale sloboda ľudovej strany, sloboda neodvislosti kresťanskej. Vás ale pane Redaktor, pozdravujú všetci statoční údovia ľudovej strany nadvrch ale ja, vám oddaný *Nepomuk Strikač, fajervergr.*

Velavážený pán Redaktor!

Žilinského útek z Detvy, 6-ho júla.
 Žilinský, ablegát zvol. okresu a jako tupí trepú: „šturtý človek po cisárovi,“ 6-ho júla tak zutekal z Detvy, jako málokeďy utekáva ablegát pred voličmi. Totižto 6-ho júla celkom nenadále, bez ohlásenia mal prísť Žilinský účtovať do Detvy o tom liberálnom kývaní hlavou na sneme, kde na všetky nástrahy proti kresťanstvu ochotne pokýval. Prišiel počet vydať o tých nesplnených sľuboch, ktoré pred svojou voľbou voličom popod nos poprefahoval, ale žiaden z nich nesplnil. Nemožno, aby ho boľavým srdcom neboli počúvali teraz aj evanjelíci na Dobronivej, Babinej a na Sásy, kde vlni tiež hory-doly, vody, studne nasľuboval a zhola nič nedal. Bratia evanjelíci! ratujte sa aj vy, a dôverne sa prítuľte do materinského náručia ľudovej strany, ktoré vám vrele otvára!

Že Žilinský má prísť aj do Detvy, kde ho vlní tiež ani počúvať nechceli, a tým hanbu získal, nikto sa nenazdal, kto na človeku len tenkú, ľudskú kožu, a nie juchtu hľadá. On predsa pošopnul notárovi a panským úradníkom z Vighlašu, že pride do Detvy. Títo, jako bez duše, zahuckali po lazoch už dva dni predtým svojich dunčov, a hrozbou pokuty 10 zl, žandarmi, odňatím furmanky nútili gazdov prísť počúvať Žilinského reč. V samej obci Detve ľudia nič nevedeli, ačkoli je obyčaj, že všetky úradne záležitosti, najmä keď treba platiť do nenásytnej obecnej kassy, — vyhlásia v nedeľu pri kostole. Teraz o Žilinskom mlčali. Zrazu v pondelok ráno, 6-ho júla, vidno pribúdať tých rozkázaných chlapov. Aby však Žilinskému teraz už pred samým jeho príchodom, aj v samej obci Detve poslucháčstvo sbúchať, tým cieľom pred poludním detv. eksekútor a jedon takzvaný cibilný kaplán (jazyčný chlap), vyšli s trúbou na kalváriu a tam s nadutými ľcami vojanský alarm prepletali, až sa Poľana ozývala. Detvania len ku lúbozvučným fujarám navyknutí, práve tieto dni na poli rozleznutí, pravda že povystierali drieky a ktorý na kosu opretý, zvedavo hádzal okom po Detve, či to vojko ide a či Detva horí! Zvedavosť vskutku mnohých doviedla na poludnie domov, kde pred „kanceláriou“ už značný zástup chlapov postával, ku ktorým si aj títo dotrúbení zastali. V tom prišiel na koči Žilinský, sprevádzal ho plnokrvý liberál Liber, škôldozorca, pred tým luteránsky učiteľ v Cegléde, kde sa s cirk. vrchnosťou nemohúc snievať, lebo moc búchal liberálne, stal sa škôldozorcom. Prišiel sa plaziť pred Žilinského, onž sa naň hneval, a na znak liberálnej poniženosti, sedel na baku. Sprevádzal ho tiež okr. lekár, slúžny, hlavný korteš Huszágh, a krdel krivonosých vlastencov. Sosadli ra obecnom dome. L'ud ich prijal ohromným prízvukom: „Sláva ľudovej strane!“ To dralo Žilinského srdcom, jako hrdzavý nôž. Len oblokom nakúkal a netrúfal si rečniť. No rečnili vonku druhí, dľa obyčaje liberálov, keď nemôžu mlkvými sľubami mámiť, vtedy špincú. Tak aj v Detve brízgal najprv notár na ľud oslavujúci ľudovú stranu a medzi inším vztekľe im pichnul: „Neblačte, veď sa vám kapláni nie doma!“ Vedieť nútno, že si Detvania vrele ctia kňazov a ponevác notár vždy a všade nevypláknutými ústy repce na nich, jeho drzé slová aj teraz trhy žilami Detvanov. Zatým jedon krátky židášik, známy pod menom „Übercoll“, uštipačne dráždil a kričal ženám: „To prišiel židovský biskup, ide vás rozsobášiť, i tak sú vám muži v Sedmohradskn na robotách.“

L'udia vidiac, že si bláznov robia z nich a že si súrne polnú prácu meškajú, kričali: „Ide tatár, abcúg židia!“ Nato žandári do prs opierali bajonety; holou šablou švihali a dráždili zástup. Jedna žena hrdinský rozopnúť prse, nadšene si stala pred žandára, volajúc: „Pichni, nech vylejem krú za Krista, keď On vylial za mňa!“ Doktor chcjúc tiež tíšif ľud, učinil to práve tak nemotorne, jako aj na vzdelanca mrzko, menujúc ženy *starými ožranými sviniami*. Žandári chytili vtedy jedno malé dievča. *Viac nebolo treba*. Vybíkol plameň, zástup pochytil skaly, blato a čerstvý trus, by zapchal úražníkom hubu, a víchor skál cupkal po vypasených liberálnych chrbtoch a pinčoch. Žilinskému tiež prítvrdilo na črevách to, čo vonku videl, preto zadnými dvermi, v náruči žandárov sa potatme šmyknul do koča a kalupom prášil preč. Jedna skala, jakoby pečaf lásky na rozchodnú, prerazila kčč. Ostatní víťuzi s túlenými medzi plecía hlavami skackali z brány do brány, cez kopce a jamy, kým sa dostali niekde na záhumnia a — rýchlym dúškom ktorý kade. Večer zaiste si dali od domácich vizum repertum na osinutý chrbát! *Krv sa neprelievala*, len z nosa jedného pána, ktorý nos zaiste zavádzal skale v povetrí, a na hlave dostal jedon gazda ranu, ktorá sotva bola jemu adressovaná. Žilinský sa išiel rovno do trenč. Teplíc okúpať a odtiaľ vešti v liber. novinách, že mu túto millenáru vítanku opilý ľud na rozkaz kňazov poskytnul! Rýdza pravda v tomto ohľade je tá, že o tajemnom príchode Žilinského detv. kňazia ani mak nevedeli, ba čo viac, vyjmúc jedného kaplána, ktorý tiež len vtedy dozvedel sa o príchode, keď už aj vrabce šly počúvať, všetci boli mimo obyčaje vzdialení v úradných záležitostiach. Len ten môže tak zlostne blúzniť, kto posial pri voľbách pálenkou lieval liché oduševnenie do voličov, a kto nevládze pochopiť, že okrem pálenky aj najnovšie sobáše a iné vieru nivočiace zákony, farchy a hovádzké zachádzanie s ľudom, sú v stave oduševniť ľud za obranu viery a občianskych práv. — Teraz liberálne noviny kýchajú, Žilinský a jeho korteši sa maznú a finkaju. Dvanásti žandári za tri dni pretrčali krvožižnivé bodáky po Detve, kým sudca z Baňskej-Bystrice vyšetroval ten kamenec. Dravý žandár *desať ročných* chlapcov pochytil, cez noc za nohy a ruky poviazaných, jako barancov, trýznil, jednému zauchodal, že hneď ohluchol. A to kto bude vyšetrovať? Pán Boh, tento nebeský Pomstiteľ krivdy! A to liber. vyšetovanie čo docieli? nuž neukojiteľnú nenávisť proti Žilinskému a iným liberálom, ktorého si Detvania vidieť veru nežiadali a teraz ich predci preňho pod bajonettmi hore-dolú dedinou vodía, pravda na väčšiu slávu terajšej liberálnej ústavnej slobody, ktorá sedliaka len pri platení pozná, z neho pot a krú vynucuje, lež práva všetkého ho zbavuje. Viníkov sotva vypátrajú, jestli len na svoj posmech asi 200 štyri až po dvanásť ročných chlapcov do väzenia nepovedú, ktorí Žilinského, jako niekdy malý David Goliátha, a filistinských, skalami do kúpeľa zahnali.

Tým poctivým Detvanom a Detvankám, oniž pri vyšetovaní tak mnoho trpeli a tak krásne svoje krivdy a vieru vyznali, nech je verejná vďaka a chvála udeľená. Zvlášte na mušku bol vzatý bohobojný a usilovný krajčír, Martin *Kuchel*, ktorý, keď tiež sedemkrát musel sa potkýnať ku matrikárovi a aj vtedy, o 11 hodine pred obedom ešte ho len z posteľe zbúril ku zápisu, vysolil mu kapitolu, prečo ho matrikár teraz odporučal žandárom. — Teda Detva 6-ho júla nadobudla si veľkého mena. Lež vidme studnicu rozhor-

čenia detvanského ľudu a ich starej rany, pri samom prameni a to okom prísnej pravdy. Preto, kto vie, jak srdcolomné krivdy trpí tento ľud od svojích svetských úradníkov pre porcie od buka do buka merané; pre surové zachádzanie zo strany matrikára pri cibilných sobášoch a krstoch, kde toľkokrát musia nohami opáľať a pre jeho trucovitost — nadarmo; kto sa prizerá, jak tyranický eksekvuju ženam ešte len aj ten kúsok masla, vajce a iné veci na tihu, kde ich predávajú, aby doniesly lačným detom domov chleba; kto vie, jak ošklive brízgajú tunajší židia na Pána Krista, Pannu Máriu a všetko, čo sväté je, a čo sa tu bez zapýrenia opakovať nedá, a to tí židia, ktorí s batohom a pišťalkou prišli a teraz hlavný rýnok Detvy si palácami na 18 oblokov obstavili z detvanských mozoľov, majetkov a statkov; kto vie, že tunajší židia sa zastrojili, že musia Detvu na zkažu doniesť, jako jednú Jeruzalem. ten nescie sa diviť, že ľudovej strany blahonosné, ratujúce zásady našly srdečnú ozvenu v rozžialených srdciach Detvanov a že títo vo svojej páľčivej biede aspoň na obranu viery, cibilným sobášom, nezabožstvom naštrbenej, jako tiež na obranu školy, ktorú prišli zoštatniť, aby v nej bez viery mohli vyučovať ich ubohé dietky za nových pohanov, keď hovorím Detvani pochytili ten zbroj, ktorý práve pri nohách popadli — skaly. Tvrdé časy, tvrdé činy plodia. V Nitre, v Stupave, vo Vašvári hnusnejšie kúsky tropili — liberáli. Nuž dobre, majetkov sme zbavení, porciam zdievaní, v jarme ťažkých prác zotročení, práv olúpení, vo viere ranení, čo nás tedy môže pútať k tomuto krúšnému životu? Postrielaťte nás radšej na hrubu, a jednohlasná bude voľba liberálneho ablegáta.

V Detve, 1896. 12. júla.

Duboš.

PEZINOK, v júli 1896.

Šlachetný Pane!

Hrozne narieka jeden kolompoš liberálov v Pezinku nad „záračným“ prepadnutím zamyšľarého zoštatnenia školy v istých prešporských ročinách. — Ponajprv pletie na seba korbáč, reknúc, že tie časy sa pominuly, kde jeden človek v meste alebo na obciach všetkým bol, od neho závisel život a dobrobyt jednotlivých. — Snáď netúži štát za tým istým, keď chce všetko do pazúrov svojích dostať, aby tak od ostatného hlásníka dedinského až po ministra celý úradný svet nútiť mohol k hlasovaniu na liberálnu stránku. — Ďalej hovorí, že v škole našej r. 1894 premera sa stala, ale že ešte mnoho je potrebné, kde pán Plac: y školdozorca 10. júna navštívil školu našu a v konferencii pred sborom učiteľskym sa vyslovil, že v „každom ohľade“ ona úplne zodpovedá. Menovaný dopis ministra Wlassicsa p. č. 17825 nazýva „vymysleným“, a kto sa chce presvedčiť o osohu zoštatnenia, hovorí ďalej, nech sa obráti na magistrát mesta Pezínka, ktorý je hotový vysvetlenie bár komu dať. My už sme dost presvedčení, lebo jeden z nich opýtaný, či-li to všetko verí, že nám dano bude, čo v dopisu sa slubuje, odpovedal „oh, ani myslieť“. Z toho vidieť, že všetko, čo sa pánom výborníkom, jako mädový motúzok cez ústa pretiahlo, bolo len „prazny slúb.“ Keby ale neboli obozretní bývali, boli by sa presvedčili o pravde dopisu ministra pod číslom 17825.

Niektorí apoštolovia, hovoria v ďalšom pokračovaní, behali a „s neslýchanou opovážlivosťou“ pro-

pagandu robili proti zoštatneniu. — Toto je lož, lebo behali a hnusobný nátlak robili liberálni apoštolovia. Vy ste prinútili jedného kresťana, aby hlasoval na zoštatnenie hrozbou, že ináč jeho syna prepustíte z radného domu, druhého ste strašili, že jeho brat zhodný bude zo školdozorstva, ktorý ale mal toľko múdrosti, ktorou prehládol, že to chce byť len nátlak a neveril vám; tretieho ste 3 razy hľadali, ktorého by ste boli tiež pre jeho syna prinútili, aby s vami hlasoval, ale ste ho najsť nemohli Kto teda lietal? Nie vy? A nehaňbíte sa ešte takú lož do sveta pustiť! Na toto všetko len to hovorím, aby istí liberálni panáček sa nepachoril, rech sa rozpamätá na krásnu bájku Aesopa „Rozpuklá žaba a vól,“ bár by sa vo svojom pachoreni snáď nepukol, ale by sa mu mohlo dačo ľudského prihodiť, vo spoločnosti pezinskej ale už i dost vonia

Hlásnik.

Z HORNÉHO-TRENČIANSKA. 20. júla.

Velactená Redakcia!

Valným počtom účasť brali sme na Varinskom ľudovom shromaždení, trebárs mnohých našich krajanov na výstavu viedli do Budapešti naši páni slúžnovci. Mnohých počuli sme hovoriť, žeby neboli išli na výstavu, keby cestu nemali zdarma, lež žeby radšej boli išli do Varína. No, kto chce, nech ide sa zabaviť i na výstavu, jak má k tomu „dudky;“ ale nech na ľudové shromaždenia dovoľia slobodno ísť chudobnému ľudu, keď sa chce v pokoji a tichosti poúčť. Bolelo nás to, keď sme v Žiline ani za naše peniaze nemohli miesta dostať na železnici. Hej však sa pre liberálov veru lepšie otvárajú železničné vozy.

Na Varinskom shromaždení bolo nás do 6000 ľudí. Neľúbilo sa to liberálcom. Pán žilinský slúžny ukázal, že je ešte veru mladý, lebo blednul, behal ako bez hlavy. Že vraj zakázal shromaždenie porád na začiatku. Nuž veď nám on o tom nič nepovedal. A prečože dovolil teda gr. Zichymu a p. Zmeškalovi rečniť, jestli vtedy shromaždenie už vraj bolo zakázané? Či je on taký slabý úradník, že zákaz svoj nevedel previesť? Alebo či zákaz svoj ani sám nebral na ozaj? Dobré, že žandári viac mali rozvahy, a slepo neišli bodákmi medzi spokojný ľud; kto vie, čo by sa bolo stalo.

Ten „oprav-divý“ pán Kresťan mal k nám prísť, a bol by videl, kto ten slovenský ľud búri. Tento „oprav-divý“ páno len po krčmách sa povaluje, po stoloch; mohol by sa radšej trenovať „oprav-divý krčmár.“

Veľmi sme sa potešili, keď p. kaplán turzovský Jozef Tvrdý dobre zavrátil toho „oprav-divého krčmára.“ Nech sa teraz pán „opravdivý“ paleničiar pochváli, aký mu to pán Tvrdý písal o tých konceptoch nášho Kresťana. To sa on neopováži odpovedať, lebo mu žiaden p. Tvrdý nepísal, to si on len v „opravdivý“ svojej tekvice vymyslel.

Všadebol.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame naspák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Úctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby čis'lo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám nanačítali ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Skalica. J. K. Váš článok, na ktorý ste sa už bol dopytoval, teraz sme dostali; len to sme nemohli vyzuť, či tie vlastné nemá v ňom užívané, sú vymyslené alebo skutočné? Dajte nám to, čím skôr na vedomie.

Starý Budín: Pán klobučnícky majster N. Schif . . . Veľmi by nás tešilo, keby ste si k nám dakedy na krátku návštevu prišiel. Mali by sme sa s Vami o dačom shovárať. Pozdrav Vám!

Turzovka. Vel. p. J. Tvrđý. Na váš list z 15-ho júla b. r. Vám následovne odpovedáme: 1. Ze nás „Opravdivý . . .“ napadá, haní a tupí, tomu sa ani, najmenej nedivíme; veď to je jeho úlohou, to je jeho chlebom. P. Ludevít Janovec, ktorého už od detinstva nebohý Martin Čulen v Kláštore pod Zniovomna svoje útraty dal vychovávať a neskoršie ho odporúčal, ostrihomsk. kanovníkovi Jurigovi, aby ho ďalej dal vyučovať, nedrží sa tých zásad, čo počul od oných veľ. pánov, z čierneho nevdaku rediguje „Opravdivého Kresťana“ proti katol. kňazom podľa rozkazu grófa Albina Čákyho a jeho súdruhov liberálnych tatárov hornovidieckych ablegátov. — Naša redakcia nikdy sa nezaobrá s „Opravdivým . . .“ my ho ani nemáme, nedržíme, nikdy nečítame, preto ani nevieme, čo na nás kyda; my to jednoducho opovrhujeme. Keď náš Kresťan nečo píše o tom „Opravdivom . . .“ — to nikdy nepochádza z našej redakcie, lež to nám vždy dopošlu z vidieku. A preto, keď „Opravdivý“ čo si doniesol o Vás, jako by ste sa bol o našom Kresťanovi zle vyslovil, celkom bolo zbytočne sa pred nami ospravedľovať, lebo my na „Opravdivého“ ani tak nič nedáme, ani to nikdy neveríme, že by katolícky kňaz, keď len iskričku kňazskej počestnosti ešte v sebe má, s „Opravdivým“ sa mohol kamarátiť; z tej príčiny už i pred vašim osvedčením v čísle 27 Kresťana, u nás ste bol celkom ospravedlnený, tak tiež i ten dopis v čísle 28 Kr. na tejto našej mienke nič nezmenil, Nuž veď i sam dopisovateľ v onom dopise pochybnosť svoju vyslovuje a neverí, že by ten chýr bol pravý, a my sme ten dopis len preto uverejnili, aby luhárstvo „Opravdivého“ tým patrnejšie bolo. — Veľký rozdiel je medzi duchom Kresťana a medzi duchom „Opravdivého“; medzi charaktermi obidvoch redakcií je tiež veľký rozdiel! Nám nikto nerozkazuje, nepredpisuje, nenakladá, aby sme hanili a tupili kohokoľvek, my sme neodvislí, píšeme z presvedčenia; „Opravdivému“ ale je naloženo, aby vždy tupil kat. kňazov.

Veľká Bytča. P. M. D. List váš sme dostali, ale pri najlepšej vôli teraz ho nemôžeme uverejniť, lebo toto číslo Kresťana

je už preplnené. snáď budúce — a to je vôbec príčinou skoro vždy, keď mnohé dopisy neuvěřujeme, totižto nedostatok miesta.

Ö-Bař V—I. 13 zl. 40 krami s týmto uznávame.

Csömör. D. J. Namiesto Kresťana bude Vám chodiť »Magyar Néplap.«

Csorba. Lipt. st. T. P. Redakcia »Herko Pátra« je IV. Zsibárus út. číslo 7. — Kresťana sme vám poslali.

Baňska-Bystřica. Samo Gyulay — Osusko Ján Stanek. Noviny sme vám boli poslali, ale naspák prišli s tým nápisom: »Neznámy.« prosíme, urobte si na tamjšej pošte poriadky, aby Vám zaslané noviny neposílali nespák s tým nápisom, že Vás tam neznajú.

Oderatské: J. biřesgazda; Vám sme s doberkou ešte v útorok poslali kalendáre, a vy ste o dva dni neskôr za štyri peniaze poslali. Vymeňte len tú zásielku, a za tú vopred zaslanú summu vám buďto ešte 4 kusy pošleme, alebo nazpät peniaze dáme, dľa vašej ľubovôle.

Viacerým sme boli poslali kalendáre bez pýtania, lebo vieme o nich, že sú neohrození bojovatelia ľudových zásad. Čo sa peniazi týče, ktoré za tie zásielky nám prináležia, buďte tak dobri, ctení páni nám ich poslať, čím skorej vám to len príhodné bude.

My by sme radi boli, keby sa to dielo rozšírilo ešte pred jaseňou; lebo jest'li po lete vypatia volby, aspon daktorých i pomocou tohoto diela môžeme získať našej strane.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

VYOBRAZENIE

Podľa jedného stihodného, prastarého prorocťva pápeža Leva XIII. nazývame pápežom nebeského lesku.

A opravdu, akoby nebeský lesk osvievcoval jeho dušu a hlavu tak je múdry slovom i písmom rovnako, Tie listy, ktoré ku veriácim a pastierom cirkve posíela vskutku svetlo rozsieľajú. Akoby nás čistejši vzduch objímal, kedykoľvek písma svätého nášho otca čítame. Už tá jednoduchá a preda vznešená evandielická mluva okuzľuje nám dušu. Nuž a ešte spasonosné napomínania, užitočné rady, vysvitajúca hlboká veda, apoštoľský duch! I napriek svojej staroby je neunáviteľný. Hneď ku veriácim východu, hneď ku veriácim západu pozdvihuje svoje otcovské slovo. Včera hovoril ku svojim dieťkam na severe a dnes už oduševňuje katolíkov pod horúcim podnebí.

Jak krásne poučenia poslal už i k nám uhrom. Najposlednejšie pred niekoľko týždňami z príležitosti tisícročia. Ako sme boli oduševnení tými utešenými riadkami.

Dnešní náš obraz predstavuje Svätého Otca tak, ako pri svojom písacom stole sediac pracuje na svojich obežných listoch.

Knižná polica.

Jindřich Ján Pestalozzi, k oslave 150 narodenin jeho. Dľa viacerých napísal: *Juraj Babka.* K dostaniu u pôvodcu v Nem.-Lupci. Cena s pošťou 7 krajciarov.

„*Národný Hlásnik*.“ Číslo 6. Redaktor
Ambro Pietor, Tur. Sv. Martin.

„*Obzor*.“ Casopis pre hospodárstvo, re-
meslo a domáci život. Ročník VIII., číslo 6.
Karol Salva, Ružomberok.

S dobrým svedomím čo najvrelejšie odpo-
rúčame slovenskému ľudu knižočku, ktorá vyšla
pod týmto nápisom: „*Náš ľud*“, jeho biedy
a ako mu treba žiť. Úprimné rady tým, ktorým
ešte poradiť možno, lebo „komu není rady, tomu
není pomoci.“ Napísal A. Bielek. K dostaniu:
V Turčianskom Sv. Martine. — *Jeden výtisk
stojí len 10 krajciarov.*

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.45—6.80 zl. Raž 6.00—6.15 zl. Jačmeň
na krm 0.00—0.00 zl. do páleníc 0.00—0.00 zl. na várku 0.00—0.00.
Oves: 6.10—6.45. Kukurica: 3.95—4.05. Proso: 5.25—5.50. Vo
Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75—09.50. Ko-
nopné semeno: 08.55—09.00
3. Strova: Veľká biela fizula 7.00—7.50; tmavá 8.00—8.50
okruhlá: 7.00—7.50, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 9.00—12. Hrach
8.50—9.50. Čistý 00.00—12.50 zl.
4. Kupecké zelené plody: Mak 15—16. Burgyňa
1.60—1.70. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem 5.00—
9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.60. Slama. Na po-
stielanie: 1.40—1.60. Žup 2.20—2.40
6. Siatie: Červená ďatelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní
adník 6.00—6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: as 649
hospodárskych volov; 272 dojných kráv. Následovné boly ceny.
Výborná pára volov do jarma do 360—365 zl. Dojné kravy: za jeden
kus 55—130 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1718 kusov oviec.
Ceny: 11—14.00 zl. za páru, a 18—20 kr. za živý kilo. Sviňský trh:
za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl.
Vosk 164—165. Vajca 52—65. Loj. Maslo I. 80—180 zl. II. 60—110
mc. Slanina 46.00—50., udená 51—00.00 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156
10. Kraviny vrázkované 170—180.
11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné 350—365
ťažné a vrázkované 330—340, blysk. remeň nejlepší 150—155
prsne listy 160—165.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cir-
kevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú
a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováče.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.
okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a
súkromné Odtisky a odposielá ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva
a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov
a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej,
ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im
vždy stojí na službu, a aby taktu podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa
budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým
honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí
si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

OZNAM.

Mám na predaj murovaný **mlyn**, na dva kamene s holendrom. Dve izby s kuchyňou. Sypáren s pivnicou a maštal s chlievami. Pomimo toho humno drevené od predošlých stavísk na sto krokov oddialené. Všetko toto leží na trojutróvovom ohradenom a ovocným stromovým vysadenom priestore v chotáre slovianskom od obce na 5 minút vzdialenom. V susedstve leží mestečko Kláštor pod Zniovom a obec Lazany. Stále mletie jak v lete tak v zime. Voda má 3 metre spádu. Snadno je tu vystaviť gátor, pílu a mlyn na valcový premenif. Poloha vhodná a kraj báječný. Ústne lebo písomne obrátiť sa je treba na meno majiteľa

VILIAMA HAUSNER.

Slovány p. Znióvárálja turčianska stolica.

Mlyn sa predá i na zplácky (ráty).

Splácováce

zástavné (nemovité) pôžičky

na majetky, domy, pozemky, dielne,

na kratší alebo dlhší čas, skrze ústav nevypovedateľne, pod najvýhodnejšími podmienkami, taktiež

poverenia na tržnici

(prípadne i bez okrytia hotovosti)

ďalej kúpu, predaj, čaru, prenájem, jako tiež osobný úver odporúča: *vydavateľstvo*

„AGRARIA,“

(Hlavné zastupiteľstvo hollandskej úverkovej banky)

BUDAPEŠŤ, Kerepeši-út číslo 73

Lurdská voda

zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k dostaniu — **Jedine** —

u Gustáva Stampfl,

v Budapešti VIII. Gólya-ulica čís. 28.

Cena bezpoplatku spolu so zaobalením 2 zl. 10 kr. ďalej ručníky **Sv. Veroniky** s hodnovernými listinami, kus za 1 zl.

TLAČIARENĚ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, križe, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokoľvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, križe na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.